

Mastertraject Leeratelier | Onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen

Hoe speel je in op de veranderende leerbehoeften van leerlingen in onze dynamische wereld? Dat is dé uitdaging voor het onderwijs van de 21e eeuw. Van jou als leraar wordt daarom veel verwacht. Je wordt een veelzijdige professional die niet alleen onderwijs op maat geeft. Je ontwerpt en ontwikkelt dit zelf, samen met collega's. Ben je ondernemend en innovatief? Heb je de drive om samen met collega's te groeien in het leraarsvak? Dan wordt het *traject Leeratelier* misschien wel jouw route naar het leraarschap.

Nieuw traject

Het *Leeratelier* wordt voor het eerst aangeboden in schooljaar 2016-2017. Dit nieuwe traject krijgt in nu vorm in een succesvolle pilot. De eerstegraads lerarenopleidingen van de Radboud Universiteit, Tilburg University en de Technische Universiteit Eindhoven werken samen met Ons Middelbaar Onderwijs. Deze vier partners kiezen voor een andere manier van opleiden, waarin het accent ligt op onderwijsinnovatie. Dit betekent dat je wordt opgeleid om consequent te denken en handelen vanuit het leerperspectief van de leerling. Hoe leren mijn leerlingen? Wat kan ik bijdragen aan de leeractiviteiten die ze moeten ondernemen om hun leerdoelen bereiken? De antwoorden op deze vragen zijn leidend bij het ontwerpen van onderwijs op maat.

Drie leerateliers

Voor de pilot zijn drie leerateliers gevormd: Midden-Brabant, Noordoost-Brabant en Zuidoost-Brabant.

Leeratelier	Opleiding	Scholen
Midden-Brabant	Samenwerkende lerarenopleidingen: Onderlinge werkafspraken: <ul style="list-style-type: none">• RDA• ESOE• ULT	1. De Nieuwste School 2. 2College Cobbenhagenlyceum 3. 2College Durendael
Noordoost-Brabant	Samenwerkende lerarenopleidingen: Onderlinge werkafspraken: <ul style="list-style-type: none">• RDA• ESOE• ULT	1. Merletcollege 2. Eckartcollege 3. Zwijsen College
Zuidoost-Brabant	Samenwerkende lerarenopleidingen: Onderlinge werkafspraken: <ul style="list-style-type: none">• RDA• ESOE• ULT	1. Scholengemeenschap Were Di 2. Sondervick College 3. Van Maerlantlyceum

In deze leerateliers zullen studenten van verschillende opleidingen worden geplaatst. Het blijkt dat door zo'n samenwerking positieve leereffecten ontstaan. De lerarenopleidingen stemmen de begeleiding op elkaar af en elke lerarenopleiding houdt de eigen student daarbij goed in het oog.

Hoe werkt dit in de praktijk? Stel, je volgt de opleiding tot leraar aan de Radboud Docenten Academie (RDA) en je wilt worden geplaatst in het leeratelier Midden-Brabant. Je gaat aan de slag in dit leeratelier. Je krijgt de kans om op een of meer van de deelnemende scholen van het atelier praktijkervaring op te doen. Daarnaast krijg je ondersteunende workshops aangeboden, die de samenwerkende lerarenopleidingen organiseren. De workshops worden verzorgd door docenten van de ULT, RDA en/of de ESoE.

De onderwerpen van dit jaar zijn onder meer:

- Wat weten we van leren?
- Wat is diep en wat is oppervlakkig leren?
- Wat is agency?
- Wat is een Professionele Leergemeenschap?
- Creativiteit, kun je dat leren?
- En nog meer

In de ateliers zijn de studenten en docenten aan de slag gegaan met thema's als differentiatie, samenwerken en motivatie.

De drie lerarenopleidingen bundelen de krachten zodat hun studenten profiteren van de meest actuele kennis en inzichten. Voor alle duidelijkheid: je eigen opleiding blijft nauw betrokken bij jouw persoonlijke ontwikkeling en je vorderingen en beoordeelt of je aan de kwalificaties voor startbekwaam leraar hebt voldaan.

Leren van en met elkaar

De deelnemende studenten zijn de *young professionals* in het leeratelier. Samen met *ervaren professionals*, van iedere school van het atelier één leraar, werken jullie aan vraagstukken rond leerlinggericht onderwijs. Dit betekent: onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen. Een boeiend proces waarin je van en met elkaar leert. De ervaren professionals ondersteunen, begeleiden en dagen je uit om leervragen te stellen en leeractiviteiten te ondernemen. Ze dragen bij aan je ontwikkeling, maar leren ondertussen ook van jou en de andere studenten. Net als de studenten nemen de professionals deel aan het leeratelier om zich te ontwikkelen. Ze willen nog betere leraren, begeleiders en opleiders worden.

Heeft een docent in het atelier hetzelfde vak als jij, dan zal deze leraar je begeleiden bij het opdoen van praktijkervaring (o.a. lesgeven). Is dit niet het geval, dan krijg je naast een docent van het atelier met wie je samenwerkt, een ervaren *werkplekbegeleider*, die geschoold is in het begeleiden van studenten op de werkplek.

De *instituuksopleider* is een expert van de opleiding. Hij of zij begeleidt je en bewaakt de kwaliteit van de leeractiviteiten in het leeratelier.

Voorbeeld van gezamenlijke aanpak

In een atelier werken alle deelnemers samen, waarbij zij tegelijkertijd persoonlijke leerdoelen nastreven. Dit is een vorm van gepersonaliseerd leren, wat betekent dat je zelf meedenkt over de vragen die je wilt beantwoorden. Om je een idee te geven, volgt hier een voorbeeld. Stel, in het leeratelier hebben jullie en de leraren het plan opgevat om te gaan werken aan het thema *Pedagogisch klimaat in de klas*. Je kunt hier heel veel kanten mee uit en eigen leervragen stellen. Jij verkent het thema bijvoorbeeld door in een klas te observeren. Een collega verdiept zich in het beleid van de school (sociale veiligheid, pestprotocol). De overige collega's ontplooiën andere leeractiviteiten. In het leeratelier worden alle ervaringen en bevindingen besproken. Een vervolg kan zijn dat er lessen rond het thema worden ontwikkeld. Jij geeft lessen in havo 4- klassen op de beide scholen. Een collega geeft ze in vwo 5. Op de ervaringen wordt gereflecteerd: waarom werkte het in de ene klas wel en in de andere niet? Met de uitkomsten gaan jullie de lessen verbeteren en opnieuw uitproberen. Ook die worden geëvalueerd en roepen weer andere vragen op om te onderzoeken enz. Dit voorbeeld illustreert het cyclisch proces dat je steeds doorloopt om tot nieuwe, betere oplossingen te komen. Door in het leeratelier op deze wijze te werken maak je je de beroepshouding van de innovatieve leraar eigen.

Hoe ziet het programma eruit?

Het programma voor de educatieve master duurt een jaar en voldoet aan de wettelijke vereisten. Je wordt getoetst volgens het onderwijs- en examenreglement van jouw lerarenopleiding. Als je het *traject Leeratelier* met succes hebt doorlopen, ben je dus officieel *startbekwaam leraar*.

Er zijn verschillen tussen de programma's van de lerarenopleidingen. Dat is voor de pilot niet erg. Globaal zijn er twee hoofdonderwerpen in het programma voor het *Mastertraject Leeratelier*:

1) *Professionalisering op (vak)didactisch en pedagogisch vlak*

De lerarenopleidingen bieden hiervoor eigen programma's aan, waarin de koppeling van theorie en praktijk centraal staat. Waar die programma's afgestemd kunnen worden op elkaar wordt dat gedaan.

2) *Leeratelier (inclusief stage):*

Samen met de docenten doe je onderzoek en ontwerp je onderwijs dat je vervolgens uitvoert. Iedere week komt het leeratelier een dagdeel bij elkaar om de ervaringen te bespreken en nieuwe leeractiviteiten te plannen.

Hoe stippel je jouw leerroute in het leeratelier uit? Bij onderzoek, ontwerp van onderwijs en stage (werkplekleren) formuleer je eigen leervragen die je binnen deze leeractiviteiten gaat uitdiepen. Voor de stage geldt dat je op jouw manier in het lesgeven kunt groeien. Je eerste les mag je in een complete klas geven, maar in overleg met je docent of werkplekbegeleider kun je er bijvoorbeeld ook voor kiezen om in een kleine groep te starten.

Wat wordt de meerwaarde voor jou?

Het *Mastertraject leeratelier* biedt de volgende voordelen:

- ***Individuele leerroute***

Je volgt een individuele leerroute op basis van de persoonlijke leer- en ontwikkeldoelen die je zelf formuleert. Deze doelen hebben te maken met het leren van leerlingen. Je gaat er zelfstandig mee aan de slag, waarbij je begeleiding krijgt van de docenten en de schoolopleider.

- ***Samenwerken met collega's***

Binnen het leeratelier volg je je individuele leerroute én werk je samen met collega's. Je leert van en met elkaar, doordat je feedback krijgt en geeft. Door systematisch te reflecteren ben je in staat steeds nieuwe stappen te zetten in je ontwikkeling.

- ***Focus op ontwerpen en onderzoek van leerlinggericht onderwijs***

Onderwijs ontwikkelen dat aansluit op de leerbehoeften van leerlingen is een complexe taak. Het vraagt een onderzoekende houding: wat hebben leerlingen nodig? Daarnaast vraagt het een kritische blik en creativiteit. Wanneer een oplossing niet blijkt te voldoen, zoek je een betere.

- ***Diversiteit in leerervaringen***

Je kunt praktijkervaring (lesgeven) opdoen op twee verschillende scholen. Je trekt op met medestudenten van je eigen lerarenopleiding en een andere lerarenopleiding. Zo ontwikkel je in het leeratelier een brede kijk op het leraarschap.

Past het *traject Leeratelier* bij jou?

Je bent ondernemend, kunt goed zelfstandig werken, maar bent ook een echte teamspeler. Ook ben je een vernieuwer die graag ideeën bedenkt en uitprobeert. Je bent niet bang om fouten te maken; elke leerervaring maakt je immers rijker. Pak je kans, doe mee.